

**ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਡਿਪਲੋਮਾ
(ਡੀ.ਏਲ.ਏਡ.)**

ਕੋਰਸ- 503

ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਿਖਣ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

**ਬਲਾਕ -1
ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ**

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਓਪਨ ਸਕੂਲਿੰਗ

ਏ - 24/25, ਸੰਸਥਾਗਤ ਖੇਤਰ, ਸੈਕਟਰ – 62, ਨੇਇਡਾ

ਗੋਤਮ ਬੁੱਧਾ ਨਗਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ – 201309

ਵੈੱਬਸਾਇਟ: www.nios.ac.in

ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਪਿਆਰੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਓਪਨ ਸਕੂਲਿੰਗ (ਐਨਆਈਓਐਸ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ (ਐਮਐਚਆਰਡੀ) ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਓਪਨ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਧਾਰੀ 2.02 ਮਿਲੀਅਨ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੋਲ ਤੇ ਹਨ। ਐਨਆਈਓਐਸ ਕੋਲ ਕੋਮੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੈਟਵਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 15 ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ, 2 ਸਬ-ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਲਗਭਗ 5000 ਸਟੱਡੀ ਸੈਂਟਰ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਡਲਿਵਰੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟਿਓਟਰਿੰਗ (ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ), ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ - ਆਡੀਓ / ਵੀਡੀਓ ਕੈਸਟਾਂ, ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਕ ਹੈ।

ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਐਨਆਈਓਐਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਏਲ.ਏਡ ਲਈ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪੈਕੇਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਐਨ ਆਈ ਓ ਏਸ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਈ -2009 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਗੈਰ ਅਭਿਆਸ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰਿਆ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਫ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਓਪਨ ਸਕੂਲਿੰਗ (ਐਨਆਈਓਐਸ) ਵਿਚ ਇਸ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਆਰ ਟੀ ਈ ਐਕਟ 2009 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬਣਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ।

ਇਹ ਡੀ.ਏਲ.ਏਡ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਓਪਨ ਡਿਸਟੈਂਸ ਲਰਨਿੰਗ (ਓਡੀਐਲ) ਮੋਡ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਨਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਸਵੈ-ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨੈਕਰੀਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮਹਾਨ ਯਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਭਕੰਨਾਵਾਂ ਸਿਹਤ

ਚੇਅਰਮੈਨ (ਐਨਆਈਓਐਸ)

Declaration/ Disclaimer

This is translated version of D.El.Ed. course material available in English medium at www.dled.nios.ac.in. All care and diligence has been ensured while translating to ensure sanctity of materials, however, in case of any kind of divergence/translation/meaning the source version i.e material in English medium shall prevail.

ਘੋਸ਼ਣਾ

ਇਹ ਡੀ.ਏਲ.ਏਡ ਲਈ [www. Dled.nios.ac.in](http://www.Dled.nios.ac.in) ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਬਲਾਕ 1

ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

ਬਲਾਕ ਇਕਾਈਆਂ

ਇਕਾਈ 1 : ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?

ਇਕਾਈ 2 : ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਇਕਾਈ 3 : ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

ਬਲਾਕ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਇਹ ਕੋਰਸ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਕ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਓਗੇ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਹਾਵਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਾਓਗੇ। ਯੂਨਿਟ 1 ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਯੂਨਿਟ -2 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦਿਆਂਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਯੂਨਿਟ 3 ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਨੰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ 3-4 ਸਾਲ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਵਿਖਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਕਰਣ ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਵਿਧੀ, ਆਡੀਓ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਧੀ, ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਯੂਨਿਟ ਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਮਗਰੀ

ਕ੍ਰਮ ਸੰਖਿਆ.	ਇਕਾਈ ਦਾ ਨਾਮ	ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ
1.	ਇਕਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?	7
2.	ਇਕਾਈ 2 : ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ	23
3.	ਇਕਾਈ 3 ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ	38

ਇਕਾਈ 1 : ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?

ਢਾਂਚਾ

- 1.0 ਜਾਣ ਪਛਾਣ
- 1.1 ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼
- 1.2 ਸਕੋਪ
- 1.3 ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ
 - 1.3.1 ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਿਸਟਮ
 - 1.3.2 ਸ਼ਬਦ ਸੰਸ਼ੋਧਨ
 - 1.3.3 ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਗਠਨ
 - 1.3.4 ਭਾਸ਼ਣ ਨਿਰਮਾਣ
- 1.4 ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ
- 1.5 ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹਿਲੂ
- 1.6 ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂ
- 1.7 ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ
- 1.8 ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵੀਨਤਾ
- 1.9 ਸਾਰਾਂਸ਼
- 1.10 ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਪਾਠ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ
- 1.11 ਇਕਾਈ ਅੰਤ ਅਭਿਆਸ

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਇਸ ਇਕਾਈ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ? ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਕੋਪ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਧੁਨੀ ਸਿਸਟਮ, ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਾਕ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਅਸੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨੌਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ. ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹਾਰਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਬੋਲੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਕਨੀਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ.

1.1 ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਇਹ ਇਕਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਹੈ. ਇਸ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕੋਗੇ:

- ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ
- ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ
- ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਫੈਕਲਟੀ
- ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
- ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਦ
- ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵੀਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
- ਅਨੈਪਚਾਰਿਕ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ

1.2 ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਕੋਪ

ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਆਮ ਲੋਕ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਇਹ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਆਕਰਣ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਭਾਸ਼ਣ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ. ਸਪੀਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਦਿੱਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਣ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੱਡੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹਨ। ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਭਾਸ਼ਣਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤੱਥ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਫ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਸਬੰਧ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹਿਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਵਰਗੇ ਹੁਕਮ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਹਰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਫੋਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੋ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸਿਰਫ਼ ਉਚਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੁਆਰਾ

ਇਹ ਬਹੁਤ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ, ਦੇਸ਼ਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ

ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਆਵਾਜ਼ਾਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੂਹ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ; ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੰਵਾਦ ਬਣਾ ਸਕਣ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ. ਪਰ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਇੰਨੀ ਹੌਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ. ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਸਰ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -1

1. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੀ ਹੈ?

- a) ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕ
- b) ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ
- c) ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ
- d) ਆਵਾਜ਼ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ

2. ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਿਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?

3. ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ. ਕਿਵੇਂ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ. ਕਿਵੇਂ? ਸਮਝਾਓ.

1.3 ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ

ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ; ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ ਗਲਤ ਭਾਸ਼ਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਮਿਆਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਵੰਨਗੀ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ. (ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ.)

ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਆਖਦੇ ਹੋ, ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਹੈ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ.

1.3.1 ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਢਾਂਚਾ

ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ. ਪਰ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਆਵਾਜ਼ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸੀਮਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਹਨ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਵਰਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਨਾ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ

ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ 20 ਸ਼੍ਰਾਂ ਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ. ਵਿਅੰਜਨ 8-10 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 40-50 ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ. ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ	ਸ਼੍ਰਾਂ	ਵਿਅੰਜਨ	ਕੁੱਲ
	20	24	44
ਹਿੰਦੀ	10	33	43

ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹਨ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਰਥਹੀਣ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ	ਕਿਲ	ਕਿੱਲ
	ਪਿਲ	ਪਿੱਲ
ਹਿੰਦੀ	ਕਲ	ਟੁਮੋਰੋ
	ਪਲ	ਮੋਮੋਟ

ਇਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ / ਪੀ / ਅਤੇ / ਕੇ / ਇਹਨਾਂ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹਨ।

ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ 43/44 ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਦੂਜੇ ਵਰਗੀ ਉਸੇ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਣਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 4 ਜਾਂ 5 ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਰਣਮਾਲਾ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ? ਆਓ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੀਏ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਜਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਮਾਲਾ / ਪੀ / ਦੇ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅੰਜਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਹਿੰਦੀ ਦਾ / ਪੀ / ਆਵਾਜ਼? ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵੇਖੋ:

*ਪਕਾਵ	*ਪਖਿਲ	*ਪਜੇਲ	*ਪਛਾਵ	*ਪਛਿਲ	*ਪਛੇਲ
*ਪਟਾਵ	*ਪਟਿਲ	*ਪਧੇਲ	*ਪਟਾਵ	*ਪਤਿਲ	*ਪਢੇਲ

ਕੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹਨ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੈ?

ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇਖੋ

ਨਿਯਮ - 1: ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਵਿਅੰਜਨ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅੰਜਨ / p / ਉਹ ਵਿਅੰਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ / p / ਦੇ ਨਾਲ ਕਲੱਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ / y /, / r /, / l /, ਅਤੇ / v / ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੂਜਾ

ਇਸ ਧੁਨੀਆਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਲੱਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਆਓ ਇਕ ਹੋਰ ਧੁਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੀਏ. ਆਉ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਕਿ

ਸ੍ਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੀ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀਆਂ (ਨਾ ਚਿੱਠੀਆਂ) ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। 'ਸਾਈਕਲੋਜੀ' (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 5 ਵਿਅੰਜਨ ਅੱਖਰ ਦੇਖੋ) ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦੇਖੋ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀ ਹੈ i.e. 's' ਸ਼ਬਦ 'ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ' ਨੂੰ ਅਸਲ ਤੌਰ 'ਤੇ / ਸਾਈਕਲੋਜੀ / ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ 'ਤਣਾਅ' ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ /, /, / ਟੀ / ਅਤੇ / r / ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਗਲੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਆਉ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਏ

ਹਿੰਦੀ	‘ਸਮ੍ਰਿਤੀ’	ਮੈਮੋਰੀ
	‘ਸਕਰੂ’	ਪੇਚ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ - ਸਪਰੇਅ, ਸੜਕ, ਸਕ੍ਰੈਚ, ਸਪਲੈਸ਼, ਸਕਵੈਸ਼ ਆਦਿ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 4 ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅੰਜਨ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਲੱਸਟਰ ਹਨ ਆਉ ਹੁਣ ਹਿੰਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਦੂਜਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਨਿਯਮ 2:

(a) ਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਵਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

(b) ਜੇ 3 ਵਿਅੰਜਨ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਇਕ ਕਲੱਸਟਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਉ ਵਿਅੰਜਨਿਕ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ C1, C2 ਅਤੇ C3 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰੀਏ।

C1 ਸਿਰਫ / ਹਵਾਈਅੱਡੇ / ਆਵਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

C2 ਸਿਰਫ / p /, / t / ਅਤੇ / k /

C3 ਸਿਰਫ / y /, / r /, / l / ਅਤੇ / v / ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਹੈ।

1.3.2 ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਗਠਨ

ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਿਯਮ ਹਨ ਕਿ ਇਕਵਚਨ ਨੂੰ ਬਹੁਵਚਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਨਿਯਮ ਇੰਨੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ, 'ਘਰ' / ਅਰਥ ਹਾਊਸ 'ਅਤੇ' ਲਾ-ਰਿਕਾ' / ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਾ 'ਸ਼ਬਦ ਮਰਦ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਇਕਵਚਨ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਬੇਸ਼ਕ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ, ਪਰ

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਹਿੰਦੀ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੇ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ " / laRke / boys" ਇਕਵਚਨ ਜਾਂ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ ਆਉ ਕੁਝ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ:

1. ਲੜਕੇ ਫੂਟਬੋਲ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।
2. ਲੜਕੇ ਨੇ ਖਾਣਾ ਖਾਇਆ।
3. ਮੋਹਨ ਕੇ ਪਾਸ ਕਈ ਘਰ ਹੈ
4. ਹਾਂ ਘਰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ

ਵਾਕ 1 ਅਤੇ 3 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਲੜਕੇ' ਅਤੇ 'ਘਰ' ਬਹੁਵਚਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਮਾਰਕਰ 'ਹੈਨ' ਦਾ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ 2 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ 'ਲਾਰਕੇ' ਇਕੋਵਾਲੀ ਹੈ।

ਆਉ ਹੁਣ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਉ ਇਹ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਇੱਕ ਬਹੁਵਚਨ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਕਲੋਤਾ, ਦੋਹਰਾ ਅਤੇ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਚ 15/16 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ, 2 ਜਾਂ 3 ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨਾਮ ਲਈ ਮਲਟੀਪਲ ਬਹੁਵਚਨ ਮਾਰਕਰ ਵੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਸਿਸਟਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕਵਚਨ ਜਾਂ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਂਕਾ 'ਅਤੇ' ਘੜ 'ਸ਼ਬਦਾਂ' ਚ ਕਿਵੇਂ ਨਿਖਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1.3.3 ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ

ਹੇਠਲੇ ਵਾਕਾਂ ਨਾਲ 5 ਤੋਂ 10 ਦੀ ਵਾਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ:

- 11.laRkii khel rahii thii
- 12.laRkiyaaN khel rahiiN thin
- 13.laRki ne khaanaa khaayaa
- 14.laRkiyoN ne khaanaaa khaayaa
- 15.laRke ne laRkii ko maaraa
- 16.laRkii ne laRke ko maaraa
- 17.laRke ne roTii khaayii
- 18.laRkii ne roTii khaayii

5 ਤੋਂ 18 ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬੇਤਰਤੀਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਾਕ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਠੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 5,6, 9, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਿਆ ਲਿੰਗ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾਮ ਦੀ

ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਰਾਮ ਖਾਨਾ ਖਾਤਾ ਹੈ

ਸੀਤਾ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੈ

ਤੂ ਖਾਨਾ ਖਾਤਾ ਹੈ

ਤੁਮ ਖਾਨਾ ਖਾਤੇ ਹੋ

ਤੁਮ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੋ

ਆਪ ਖਾਨਾ ਖਾਤੇ ਹੈ

ਆਪ ਖਾਨਾ ਖਾਤੇ ਹੈਂ

ਆਪ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੈਂ

ਮੈਂ ਖਾਨਾ ਖਾਤਾ ਹੂੰ

ਮੈਂ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੂੰ

ਹਮ ਖਾਨਾ ਖਾਤੇ ਹੈਂ

ਹਮ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੈਂ

ਇਹ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਉ ਅਸੀਂ 5 ਤੋਂ 18 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਚਲੇਏ. ਆਉ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 7,8,13,14,15,16,17 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸਮਾਨਤਾ 5,6 , 10, 11 ਅਤੇ 12. ਸਜ਼ਾ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਆ ਇਕਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ. 17 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੀ ਕੇਸ ਹੈ. 7 ਅਤੇ 8 ਵਿਚ, ਵਸਤੂ ਮਰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਮਰਦ ਹੈ. 17 ਅਤੇ 18 ਵਿੱਚ, ਵਸਤੂ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਵੀ ਵੱਸੋਲੀਅਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਆ ਪੁਰਖੀ ਜਾਂ ਨਾਰੀਲੀ ਹੈ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ- ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਐਰਗੇਟਿਵ ਕੇਸ ਹੈ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ਇੱਕ ਆਬਜੈਕਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਆਬਜੈਕਟ ਹੈ

ਨਾਰੀ ਆਉ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਸਜ਼ਾ 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਕੀ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨੋਟਸ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹਨਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

'ਨੇ' ਅਤੇ 'ਕੋ' ਵਰਗੀਆਂ ਪੋਸਟਪੋਜ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਤੀਸਰੀ ਵਿਅਕਤੀ' ਜਿਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਸੀਂ 'ਅਜਾਦ' ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ 'ਵਾਹ ਭਾਗ' ਵਿੱਚ.

1.3.4 ਡਿਸਕੋਰਸ ਬਣਤਰ

ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਾਕ ਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੋਸ਼ਲ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਚਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚਕਾਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ.

ਕਈ ਵਾਰ, ਅਸੀਂ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ, ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਣ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਸੋਚਿਆ ਉਹ ਉਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ 'ਈਲੀਈ, ਯੂਸੇ, ਪਾਰ, ਆਉਰ, ਕਾਨਕੀ ਆਦਿ' ਇੰਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਆਖਦਾ ਹੈ, "ਮੇਰਾ ਈਲੀਈ ਡੇਰ ਹੋ ਗੀ ਕਿਯੋਕੀ ਰਾਸੈਚ ਮੇਨ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਾਤ ਥਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਮੈਨੂੰ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਤੇ ਭਾਰੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸੀ।" ਜੇ ਅਸੀਂ 'ਈਸਟੇਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਕਿਉਂ? ਜਾਂ 'ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਸੱਖਣੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਮਝ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਵਰਤੀ ਅਰਥਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -2

1. ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(i) ਪੰਜ

(ii) ਤਿੰਨ (iii) ਦੋ (iv) ਛੇ

2. ਜੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤਿੰਨ ਵਿਅੰਜਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ, - ਪਹਿਲਾ ਵਿਅੰਜਨ ਸਿਰਫ਼ / s /

- ਦੂਜੀ ਵਿਅੰਜਨ ਸਿਰਫ਼ / p /, / t /, ਜਾਂ / k /

- ਤੀਜੇ ਵਿਅੰਜਨ ਸਿਰਫ਼ / y /, / r /, / l / ਜਾਂ / v ਆਪਣੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ

3. ਰਾਮ ਖਾਨਾ ਖਤਾ ਹੈ,

ਸੀਤਾ ਖਾਨਾ ਖਾਤੀ ਹੈ

ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

.....

.....

.....

1.4 ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਕੁਝ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਰੁਤਬਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਰਬੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਫ਼ਾਰਸੀ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ। ਹੁਣ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਨੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਇਕ ਸਟੈਂਡਰਡ ਹੈ ਜੋ ਐਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਕਸਫੋਰਡ ਜਾਂ ਕੈਮਬ੍ਰਿਜ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਦੀ ਬੋਲੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਜ ਵੰਨਗੀ ਜਾਂ ਅਵਧੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੀਜੇ ਕਦਮ

ਵਿੱਚ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਣ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੀਡੀਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਹੈ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਦੇ ਚੌਥੇ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਰ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ ਆਦਿ। ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਰ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ।

\

ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -3

1. ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਹੈ
.....
2. ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
.....
.....
3. ਅੱਖਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਨਕੀਕਰਨ
ਲਈ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਦਿਓ।
.....
.....
.....

1.5 ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਾ

ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ / ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਹਿੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਉਹ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਗ਼ਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨੁਕਤਾ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਕਰਣ ਨਾਲ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾਂਵਾਂ, ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ, ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ, ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਵਿਸ਼ਾ, ਵਸਤੂ ਆਦਿ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ 1.4 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ 3/4 ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਅਣਮੁੱਲੇ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਵਿਆਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗ਼ਲਤੀ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗ਼ੁੜ੍ਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਸਕੂਟਰ' ਨੂੰ 'ਕੁਤਰ' ਅਤੇ 'ਗਰਮ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 'ਗਰਮ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਜਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿਆਕਰਣ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ, 'ਕੁਲ ਜਾਨ' ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਜਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤਤਪਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਿਆਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹਨ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਟੂਟੋਰਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਚੈੱਕ ਕਰੋ -4

- 1.(a) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਯੋਗਤਾ ਹੈ।
(b) ਹਰੇਮ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
2. ਜੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
3. ਬੱਚੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਕੁੱਝ ਕੁੱਝ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
4. ਟਿਊਟਰਡ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?

1.6 ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ, ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ, ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਟਾਈਲ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਕਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬੱਚੇ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਪਸੰਦ, ਸਾਡੇ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ

ਜੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੰਮੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੀਚਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤਦੇ ਹੋ।

ਸੋਸਲ ਮਤਭੇਦ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੈਟੀਕਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਨਾਸਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਇੱਕੋ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਹਰ 15 ਤੋਂ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹੋ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ 'ਹੇਲੋ'।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਮੰਜਾ' ਅਤੇ ਹੋਰ 'ਮਜ਼ਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਜਫਰ' ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ 'ਜਫਰ'। ਬੋਲਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ 'ਸਕੂਲ' ਜਾਂ 'ਸੱਕੂਲ' ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਫਰਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਛਾਣ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਗਲੇ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਜਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਰਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰਵਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਰਤਾਓ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -5

1. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰ 15 ਤੋਂ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
 - (a) ਵਾਕ ਬਣਤਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
 - (b) ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
 - (c) ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
 - (d) ਸੰਚਾਰ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ

1.7 ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ

ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸਟਾਈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਸਮਝ ਕੇ. ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ. ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਨਾਵਲ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ, ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸਾਹਿਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ

ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਗੱਲ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰੋ:

'ਕਰਤ ਕੋਰਤ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਜਾਦਿਮਾਤੀ ਹੁਸੈਨ ਸੁਜਾਨ'

ਤੁਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ.

ਸਧਾਰਣ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਸਮਾਨ, ਪ੍ਰਸੰਸਾ, ਸਮਾਨਾਂਤਰ, ਪੈਰੋਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -6

1. ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਲਵੋ. ਇਸਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਗੱਲ ਵਿਚ ਰੈਂਡਰ ਕਰੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?.

.....

.....

.....

2. ਅਲੰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਮਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ?

.....

.....

.....

3. ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 'ਘਰ ਘਰ' ਅਤੇ 'ਘਰ-ਵਰ' ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੋ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ 'ਘਰ-ਘਰ' ਅਤੇ 'ਘਰ-ਵਰ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?

.....

.....

1.8 ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ੈਂਸੀ

ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ. ਇਕ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ

ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਜਾਣਦੇ ਹਨ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਿੱਖਣਾ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਨੋਟਸ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਅਨੋਪਚਾਰਕ ਜਾਂ ਰਸਮੀ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸੰਦਰਭ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਤਾ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ. ਰਸਮੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਕੂਲਾਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਸਮੱਗਰੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ, ਰੇਡੀਓ, ਟੀਵੀ, ਸੀਡੀ ਪਲੇਅਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਲੈਬ ਸਮੇਤ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ. ਹੈਰਾਨਕੁੰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਏ ਹਨ. ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਸਿਸਟਮ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕਾਈ 3 ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵਾਂਗੇ.

ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਐਸ ਆਰ ਡੀ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਲੱਖਣ ਹੁਨਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ. ਇਸ ਲਈ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਕਸਰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕਾਈ 10 ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ.

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਭਾਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ.

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -7

1. *ਸਕੂਲ ਦੇ ਰਸਮੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕੀ ਗੁੰਮ ਹੈ:*
(ਏ) ਅਧਿਆਪਕ (ਬੀ) ਕਿਤਾਬਾਂ (ਸੀ) ਭਾਸ਼ਾ ਲੈਬ (ਡੀ) ਦੇਖਭਾਲ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ
2. *ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?*

.....

....

.....

....

.....
....
2. ਸਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
.....
....
.....

1.9 ਸਾਰਾਂਸ਼

□ ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦਾ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ।

□ ਭਾਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਇਹ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮਾਰਕਰ ਹੈ।

□ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਨਾਹਧਾਰਾ ਨੂੰ ਐਨਕੋਡ ਕਰਦੀ ਹੈ।

□ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਬੱਚਾ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬਾਲਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

□ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੈ।

□ ਭਾਸ਼ਾ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ; ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

□ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਬਣਤਰ ਹੈ ਪਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਅਤੇ ਨਾਮ, ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੋਣਗੇ। ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਜੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੇਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

□ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

□ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਨੇੜਤਾ ਦਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਰਗਰ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੰਪੁੱਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

□ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

- ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।
- ਸਿਰਫ਼ ਐਲ ਐਸ ਆਰ ਐੱਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸਧਾਰਣ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1.10 ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ

Agnihotri, R. K. (2007). *Hindi: An Essential Grammar*. London: Routledge.

Aitchison, J. (1979). *The Articulate Mammal: An Introduction to Psycholinguistics*. London: Hutchinson & Co.

Aitchison, J. (2003). *Teach Yourself Linguistics*. London: Hodder & Stoughton Ltd.

Pinker, S. (1994). *The Language Instinct*. London: Allen Lane.

Srivastava, R.N. (1983). *Bhashaashaashtra ke suutradhaar*. Delhi: National Publishing House.

Vandyopadhyay, P. and Agnihotri, R.K. (2000). *Bhaashaa: bahubhaashitaa aur hindii*. Delhi: Shilalekh.

Yule, G. (2006). *The Study of Language*. Delhi: Cambridge University Press.

1.11 ਅੰਤਲੇ ਅਭਿਆਸ

1. ਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ? ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਰਸਾਓ।
2. ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਦੁਆਰਾ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੋ- ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ / ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਹੋ?
3. ਇਹ ਦਿਖਾਓ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਨਿਯਮ ਅਵਾਜ਼, ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ii' ਜੋੜਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ :ਸਰਕਾਰ -ਸਰਕਾਰੀ; ਅਪਰਾਧ- ਅਪਰਾਧੀ ਆਦਿ. ਨਾਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਤਰੀਕੇ ਪਛਾਣੋ।
5. ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰੋ।
6. ਵਿਅਕਤੀ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਦੀ ਹੈ? ਉਚਿਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਓ।
7. ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹਨ?
8. ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?

ਸਰਗਰਮੀ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਿਖਾਇਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ? ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਰਣ ਬਣਾਉ.

- ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਗੱਲਬਾਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ ਦਿਖਾਓ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ.

ਇਕਾਈ 2 ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਢਾਂਚਾ

2.0 ਜਾਣ ਪਛਾਣ

2.1 ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

2.2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ

2.2.1 ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ

2.2.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ

2.3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?

2.4 ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

2.4.1 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

2.4.2 ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ

2.4.3 ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

2.4.4 ਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ?

2.5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

2.6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

2.7 ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ

ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ -2005

2.8 ਸਾਰਾਂਸ਼

2.9 ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਪਾਠ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ

2.10 ਯੂਨਿਟ-ਐਂਡ ਅਭਿਆਸ

2.2 ਭੌਤਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ

2.2.1 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਬਦ 'ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ' ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੱਚੀ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਵਾਕੰਸ਼, ਧਰਮ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਆਦਿ ਵਿੱਚ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ 1600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਦਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ 1961 ਭਾਸ਼ਾ ਗਣਨਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਅਤ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਤਸਵੀਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ 1652 ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 193 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਦਾਰੀ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਅਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 8ਵੀਂ ਸ਼ਡਿਯੂਲ ਵਿੱਚ 22 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ; ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 14 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੀ ਸਨ; 14 ਤੋਂ 22 ਤੱਕ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਅਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ, ਫਿਲਮਾਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਟੀ.ਵੀ., ਰੇਡੀਓ, ਸਕੂਲਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਦਿ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮਾਪ ਹਨ।

ਮੈਨੇਲਿੰਗਲਵਾਦ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਰਾਧਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਪਿਛੇਕੜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀਦਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਅਤ ਇੱਕ ਸ੍ਰੋਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹਨ। "ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵੀਨਤਾ, ਵਿਦਿਆਤਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਬੋਧਾਤਮਿਕ ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ।" (Agnihotri, 2007, p. 4)

ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਅਤ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ। "ਭਾਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਭੋਜਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੇਸਤਾਂ ਨਾਲ ਭੋਜਪੁਰੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦੇਸਤਾਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇ ਜਾਂ ਜਿਆਦਾ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਮੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।" (Agnihotri, 2000, p. 36)

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸੁਭਾਵਾਊ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, "ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਵੱਖੇ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੇਲਿੰਗੁਅਲ ਹਨ। ਕਈ ਪੱਛਮੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਖੜਦੀ ਹੈ (ਅਰਥਾਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2.2.2 ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੰਗੋਟੀ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ

ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਪਛਾਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਲੱਖਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ:

1. ਇੰਡੋ ਆਰੀਅਨ
2. ਦ੍ਰਵਿਡਿਅਨ
3. ਤਿਬਤੋ-ਬਰਮਨ
4. ਐਸਟ੍ਰੋ-ਏਸ਼ੀਅਨ / ਮੁੰਡਾ

ਇਹਨਾਂ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

ਇੰਡੋ ਆਰੀਅਨ: ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਬੰਗਾਲੀ, ਅਸਮੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਮਰਾਠੀ, ਕੋਂਕਣੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਉੜੀਆ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਆਦਿ।

ਦ੍ਰਵਿਡਿਅਨ: ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ, ਕੰਨੜ, ਮਲਿਆਲਮ, ਕੁਰੂਪ ਆਦਿ।

ਤਿੱਬਤੀ-ਬਰਮਨ: ਮਣੀਪੁਰੀ, ਅੰਗਿਆਮੀ, ਬੋਡੋ, ਗਰੋ, ਤ੍ਰਿਪੁਰੀ, ਤੰਸਾ, ਮਿਜੋ

ਮੁੰਡਾ: ਮੁੰਡਾ, ਮੁੰਦਰੀ, ਹੋ, ਸੰਹਾਲੀ, ਸਾਵਰਾ ਆਦਿ।

ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇ. ਵੀ. ਸੁਬਰਾਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਦਰਾ ਨਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।" "ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਈਕੋ ਸ਼ਬਦ: ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਸ਼ਬਦ 'ਵਾਧੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਇਕ ਸਮਾਨ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦ ਕੈਅ-ਵੇ ¼ ਡਿਕ; ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੈ; ½ ਦੂਜੀ ਸ਼ਬਦ ਵਾਹ ¼ok; ½ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਥ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਮਾਨ।

2. ਦੁਹਰਾਇਆ ਸ਼ਬਦ: ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾਂਵਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ, ਐਡਵਰਬਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਹਿੰਦੀ

ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ 'ਘਰ ਘਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਹਰ ਘਰ'.

3. ਸਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਪਦਯਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਨਾਮਕਰਣ/ਨਾਂਵ ਬਾਅਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ "ਆੱਨ ਟੇਬਲ" ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿੱਥੇ "ਆੱਨ" ਟੇਬਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ "ਮੇਜ ਪਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ:

ਹਿੰਦੀ: ਰਾਮ ਕਾ, ਘਰ ਮੇਂ

ਤਾਮਿਲ: ਰਾਮੋਦ (ਰਾਮ ਕਾ) ਰਾਮਕੂ (ਰਾਮ ਕੋ)

ਮੁੰਡਰੀ: ਹੋਰਾ ਰੇ (ਘਰ ਮੇਂ)

ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ: ਬਹੁਤੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਟ੍ਰੋਫਲੈਕਸ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀ-ਵਰਗ, ਟੀ, ਥ, ਡੀ, ਡਹ ਆਦਿ। ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਇਕ "ਬੇਲਰ ਨਸਲ" ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ

"ਕਿੰਗ" ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਣਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ-ਅਰਬੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਉਰਦੂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕੋ ਬਣਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ- 1

1) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ?

- a) ਤਿੰਨ
- b) ਚਾਰ
- c) ਪੰਜ
- d) ਛ

2. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੇ ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾਈ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ

.....
.....
.....

3. ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ।

ਭਾਸ਼ਾਈ ਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਸਾਡੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਦੌਲਤ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਉ.

.....
.....

4. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹਨ?

.....
.....

2.3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ?

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 17 ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 343 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹਿੰਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ 15 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 1963 ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਟੀਕਲ 345 ਨੇ ਹਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮਰਾਠੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ, ਕੰਨੜ, ਮਲਿਆਲਮ, ਉੜੀਆ, ਅਸਮੀ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਕੇਰਲ, ਉੜੀਸਾ, ਆਸਾਮ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਕਮ ਨੇ ਨੇਪਾਲੀ, ਲੇਪਚਾ ਅਤੇ ਭੂਟੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਘੋਖਿਆ। ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ - ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਅੰਡੇਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂ ਅਤੇ ਦਮਨ ਅਤੇ ਦੀਯੂ ਅਤੇ ਪੋਂਡੀਚੇਰੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤਾਮਿਲ ਹੈ, ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਆਰਟੀਕਲ 351 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -2

1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਭਾਗ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ?

(a) 17	(b) 18
(c) 19	(d) 20

2. ਕਿਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ?

2.4 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ.

2.4.1 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 8 ਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੋਲੀਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। 1950 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ 14 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ- ਅਸਾਮੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਹਿੰਦੀ, ਕੰਨੜ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਮਲਿਆਲਮ, ਮਰਾਠੀ, ਉੜੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਤਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 21ਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਰਾਹੀਂ 1967 ਵਿੱਚ ਸਿੰਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਂਕਣੀ, ਮਨੀਪੁਰੀ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲੀ ਨੂੰ 71 ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ (1992) ਅਤੇ ਬੋਰੋ, ਸੰਥਾਲੀ, ਮੈਥਲੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਨੂੰ 92 ਵੇਂ ਸੋਧ (2003) ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 22 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "(ਮਲਿਕਾਰਜਨ, 2004)

2.4.2 ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ

ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2001 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ 100 ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 1961 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨੇ 1652 ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। "ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 2001 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਲਈ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ :

“ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਚਪਨ ‘ਤੋਂ ਬੋਲਦੀ ਹ। ਜੇ ਮਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।” (ਮਲਿਕਾਰਜਨ, ਸਫ਼ਾ 8)

ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ।

2.4.3 ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਲੰਬਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਕਰਨ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ:

1. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ / ਲਿਖਤ ਸਾਹਿਤ ਹੈ ਜੋ 1500 ਤੋਂ 2000 ਸਾਲ ਪੁਰਾਨਾ ਹੈ।
ਬੁਝ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਾਹਿਤ / ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਾਹਿਤ / ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸਰੋਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਸਾਖਰਤਾ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੂਨ 2004 ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲ ਇੱਕ ਕਲਾਸਿਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ 2005 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਨੂੰ 2008 ਵਿੱਚ ਕਲਾਸਿਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.4.4 ਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਬੋਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ?

ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤੇ' ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ 'ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ- ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ; ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਆਦਿ।

ਪਰ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਹ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਵਧੀ, ਬ੍ਰਜ, ਭੋਜਪੁਰੀ ਦਾ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਹੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਕਰਣ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਹਿਤ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਜਿਹੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਧੀ, ਮੈਥਲੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ- ਸ ਕੇ [ਕੇਕਰਿਕ ਜੀ ਐਸ ਏ (ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ)]

ਸ਼ਿਆਮ ਖਤਾ ਹੈ (ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ) ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਕ੍ਰਿਪਟ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਮਕੰਟ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਸਰ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਲਈ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਭਾਸ਼ਾ' ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੇਂਦਰ ਕਨੇਜ਼ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਅਪ੍ਰਾਬ੍ਰਹਮਸ਼' ਸੀ ਤਾਂ ਖਾਦੀ ਬੋਲੀ, ਬ੍ਰਜ ਅਤੇ ਅਵਧੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਬ੍ਰਜ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬ੍ਰਜ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਖਾਦੀ ਬੋਲੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਸੀ ਤਾਂ ਬ੍ਰਜ, ਆਦਿ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਏ।

"

ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਏਗਾ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -3

1. ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 8 ਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(a) 14

(b) 18

(c) 20

(d) 22

2. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

3. ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ?

4. ਕੀ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਉਪਭਾਸ਼ਾ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਹੈ?

2.5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਹਿੰਦੀ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਾ ਹਿੰਦੁਈ ਅਤੇ ਹਿੰਦਵੀ ਵੀ ਇਸੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹਿੰਦੀ: ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਖਾਰੀ ਬੋਲੀ: ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪ ਅੱਜ ਹਿੰਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਬ੍ਰਜ ਅਤੇ ਰੇਖਤਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ, ਇਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ।

ਨਾਗੜੀ ਹਿੰਦੀ: ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੂਪ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ: ਦੋਵੇਂ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ।

ਸਟੈਂਡਰਡ ਭਾਸ਼ਾ: ਜਦੋਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। "

(ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, 2007, ਸਫ਼ਾ 3)। ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ –

ਮੇਰਠ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਆਗਰਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੰਦੀ

ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ

ਪੂਰਬੀ ਹਿੰਦੀ

ਅਵਧੀ

ਬਠੇਲੀ

ਛਤੀਸਗਰਹੀ

	ਭੋਜਪੁਰੀ
ਬਿਹਾਰੀ ਹਿੰਦੀ	ਮਾਘੀ
	ਮੈਥਲੀ
ਪੱਛਮੀ ਹਿੰਦੀ	ਆਕਾਰ ਬਹੁਲਾ
	ਕੋਰਬੀ
	ਹਰਿਆਨੀਵੀ
	ਓਕਾਰ ਬਹੁਲਾ
	ਦਖਨੀ
ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਹਿੰਦੀ	ਮਾਰਵਾੜੀ
	ਬ੍ਰਜ
	ਜੈਪੁਰੀ
	ਮੇਵਾਤੀ
	ਬੁੰਦੇਲੀ
	ਮਾਲਵੀ
ਪਹਾੜੀ	ਕਨੌਜੀ
ਕੁਮਾਯੂਣੀ	
ਗੜ੍ਹਆਲੀ	

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ, ਨਿਮਰੀ, ਹਰਤੀ, ਧਧਾਰੀ, ਅਹੀਰਾਟੀ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਹਨ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ: ਅਵਧਿ, ਬ੍ਰਜ, ਮੈਥਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਭੋਜਪੁਰੀ ਆਦਿ। ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਉਪਭਾਸ਼ਾ" ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਦੀ ਬੋਲੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪਹਿਚਾਣ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰਨਾਥ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਸਮਾਜਕ ਮੁੜ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਬੋਲੀ ਦੂਜੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦੂਜੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਖਾਦੀ ਬੋਲੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਹਿੰਦੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਜ, ਅਵਾਦੀ, ਭੋਜਪੁਰੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੀ, ਬ੍ਰਜ, ਅਵਾਡੀ, ਭੋਜਪੁਰੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੇ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ-ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ

ਬ੍ਰਜ, ਮੈਥਿਲੀ ਅਤੇ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸਾਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 20 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਬ੍ਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਸੂਰਦਾਸ, ਮਿਰਾਬਾਈ, ਕੇਸਵਦਾ, ਰਹੀਮ, ਰਾਸਕਣ, ਬਿਹਾਰੀ, ਦੇਵ, ਧਨੰਦ, ਸੈਨਾਪਤੀ, ਭੂਸ਼ਨ, ਪਦਮਾਕਰ, ਰਤਨਾਕਰ ਵਰਗੇ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਮੱਧ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੈਸੀ ਅਤੇ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਅਵਧ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਕਵੀ ਹਨ। ਜਯਾਸੀਆਂ ਦੀ "ਪਦਮਾਵਤ" ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਿਕ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਹੈ। ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਨੇ ਕੁੱਲ 12 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਟੁਕੜੇ – ਰਾਮਚਾਰਿਤਰਾਮਾਨਸ, ਕਵਿਤਾਵਾਲੀ, ਗੀਤਾਵਾਲੀ, ਵਿਨਯਾਪਤਰਿਕਾ ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਗੀਤਾਵਾਲੀ, ਵਿਨਯਾਪਤਰਿਕਾ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਲੀ ਬ੍ਰਜ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਨੇ ਬ੍ਰਜ ਅਤੇ ਅਵਧ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਕਬੀਰ, ਦਾਦੂ, ਰੇਡਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਰਗੇ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੋਂਦੂ, ਮਹਾਵੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਿਵੇਦੀ, ਬਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭੱਟ, ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪੰਤ, ਨਿਰਾਲਾ, ਮਹਾਦੇਵੀ, ਅਗਾਯ, ਰਘੁਵੀਰ ਸਹਾਇ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਨਾਟਕ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਆਲੋਚਕਾਂ, ਜੀਵਨੀਆਂ, ਯਾਤਰਾ ਲੇਖਾਂ, ਲੇਖਾਂ, ਡਾਇਰੀ ਅਕਾਊਂਟਸ, ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ 1826 ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਹਿੰਦੀ ਅਖਬਾਰ "ਉਦੰਟ ਮਾਤਰਡ" ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਸਰੀ ਅਖਬਾਰ "ਬੰਗਦੂਤ" ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

14 ਸਤੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੱਖਰੇ ਰਿਆਸਤਾਂ (ਰਿਆਸਤ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਲੀਅਰ, ਜੈਪੁਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਸਿੱਖਣੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 1800 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫੋਰਟ ਵਿਲੀਅਮ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। 1878-79 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। 1925 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ: ਹਿੰਦੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ ਅੱਜ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਆਧਿਕਾਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੀ ਸਾਇੰਸ, ਹਿਊਮੈਨਿਟੀਜ਼, ਲਾਅ ਆਦਿ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ

ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -4

1 ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਯਸ਼ੀ ਦੀ ਪਦਮਾਵਤ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ

- (a) ਬ੍ਰਜ
- (b) ਅਵਧੀ
- (c) ਮੈਥਲੀ
- (d) ਹਿੰਦੀ

2. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸਣ ਲਈ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

3. ਹਿੰਦੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ

ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

4 ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ।

2.6 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਤੋਂ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ 1813 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ 1857 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਜਿਹੜੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਲਾਸ ਬਣ ਗਏ। ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਸਕੂਲ 1970 ਅਤੇ 1980 ਦਰਮਿਆਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰੋਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਮਾਰਕਰ ਹੈ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੁਤਬਾ ਹੈ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੇਜੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ
ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1952-53) ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1964-66) ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ 10 ਵੀਂ ਤੱਕ ਤਿੰਨ-ਭਾਸ਼ੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ। ਥ੍ਰੀ-ਭਾਸ਼ੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ, ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ:

ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ। ਗ਼ੈਰ-ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ।

ਤੀਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗ਼ੈਰ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ 2005 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਰਥਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ' ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਅਨੁਭਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਲਯੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੁਨਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਹੈ) ਕਲਾਸ X ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ। ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ' ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ (ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਦਾਇਤ) ਲਈ ਇਕ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਟ ਨਿਯਮਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -5

1. 1813 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਸੀ।

a) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ b) ਹਿੰਦੀ

c) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ d) ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ

2. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਣਨਾ ਬਿਹਤਰ ਸਿੱਖਿਆ, ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਉੱਚਾ ਆਭਾਰ ਦਾ ਮਾਰਕਰ ਹੈ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਥਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ? ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ?

3. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂ?

2.7 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ

ਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ 1968 ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰੱਖੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਉਰਜਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਫਰਕ ਨੂੰ ਬਰਿੱਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ, 1986 ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ, 1968 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਰਾਮਮੂਰਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1990 ਦੀ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ 1986 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਸੀਐਫ -2005 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ (ਜਨਮ 'ਤੋਂ') ਇੱਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਗੂੰਝਲਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਮਝ ਅਤੇ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਵਿਚ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਇਸ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਵਾਦ ਜਾਂ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਦਾ ਬੋਧ ਜ਼ਰੂਰ ਬੌਧਿਕ ਲਾਭ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਸਾਡੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਇੱਕ ਯਤਨ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

Check Your Progress-6

1. ਕਿਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
(a) 1968 (b) 1986
(c) 1990 (d) 1992
2. ਤਿੰਨ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ?
3. 1968 ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਲਿਸੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ?

2.8 ਸਾਰਾਂਸ਼

ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਅਤ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਦੋਵੇਂ। ਇਹ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ।

ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਅਤ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰਵੱਈਆ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਜਾਂ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਵੱਈਆ ਹੈ। ਉਲਟ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਹੋਰ ਉਲਟੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਅਸਹਿਮਤੀਲਤਾ ਅਤੇ ਤੰਗ ਜਿਹੀ ਸੋਚ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਹਾਂ।

ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਬੋਲੀ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਨਾਟਕ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਆਲੋਚਕਾਂ, ਜੀਵਨੀਆਂ, ਯਾਤਰਾ ਲੇਖ, ਲੇਖ, ਡਾਇਰੀ ਅਕਾਊਂਟਸ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਦਿ ਆਦਿ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਸੀ

14 ਸਤੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਤਿੰਨ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

2.9 ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੀਡਿੰਗਸ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ

Agnihotri, R. K. 2007. *Hindi: An Essential Grammar*. London: Routledge

Agnihotri, R. K. 2007. *Towards a Pedagogical Paradigm Rooted in Multilinguality*. International Multilingual Research Journal, Vol.(2), 1-10

Agnihotri, R. K. and Vandyopadhyay, P. K. 2000 (ed.) *Bha:sha: Bahubha:shita: aur Hindi*. New Delhi: Shilalekh

Agnihotri, R. K. and Kumar, Sanjay. 2001. *Bha:sha, Boli aur Samaaj : Ek Antah Samvaad*. New Delhi: Deshkaal

Agrawal, J.C. 2006. *Rashtriya Shikshaa Niiti*. New Delhi: Prabhat

Bhatia, Kailash Chandra. 1989. *Bhartiyya Bhashayen*. New Delhi: Prabhat

2.10 ਇਕਾਈ ਅੰਤ ਅਭਿਆਸ

1. ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ.
 2. ਬਹੁਭਾਸ਼ੀਅਤ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ. ਸਮਝਾਓ.
 3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
 4. ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਹੈ. ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਕਿਵੇਂ?
 5. ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹਨ?
 6. ਬ੍ਰਜ, ਮੈਥਲੀ ਅਤੇ ਅਵਧ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਦਿਓ.
 7. ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ, ਜੀਵਨੀ, ਆਤਮਕਥਾ, ਅੱਖਰ ਰੇਖਾ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਡਾਇਰੀ ਅਕਾਊਂਟਸ, ਯਾਤਰੂਆਂ, ਨਾਟਕਾਂ, ਲੇਖ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੀ
 8. ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ.
- ਐਨਸੀਐਫ -2005 ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹਨ?
9. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 8 ਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ?
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੱਸੋ
 10. ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਵੱਈਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

ਸਰਗਰਮੀ

1. ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਉਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
2. ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰ ਸਕੋਗੇ?
3. ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹੇਠ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਇਕਾਈ 3 ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਢਾਂਚਾ

3.0 ਜਾਣ ਪਛਾਣ

3.1 ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

3.2 ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

3.2.1 ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਹਿਊਮਨ ਬਾਡੀ ਦੇ ਬਾਇਓਲੋਜੀਕਲ ਅਡੈਪਟੇਸ਼ਨ

3.2.2 ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

3.2.3 ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ

3.3 ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ / ਸਿਖਲਾਈ

3.3.1 ਕੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

3.3.2 ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

3.3.3 ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਣ' ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?

3.3.4 ਕੀ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਡੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

3.4 ਭਾਸ਼ਾ-ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੇ ਢੰਗ

3.4.1 ਵਿਆਕਰਣ ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

3.4.2 ਸਿੱਧੀ ਵਿਧੀ

3.4.3 ਆਡੀਓ ਲਿੰਗੁਅਲ

ਵਿਧੀ 3.4.4 ਸੰਚਾਰ ਢੰਗ

3.4.5 ਕੁਦਰਤੀ ਪਹੁੰਚ

3.5 ਸਾਰਾਂਸ਼

3.6 ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਪਾਠ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ

3.7 ਇਕਾਈ ਅੰਤ ਅਭਿਆਸ

3.0 ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਯੂਨਿਟ

ਵਿੱਦਿਆ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।

ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਢਲੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਪੁੱਛੇਗਾ ਜੋ ਬੱਚੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਇਕਾਈ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

3.1 ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ?

1. ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ?
2. ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

3.2 ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਵਿਵਾਹ

ਜੈਨੀ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ 1970 ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਮਰਾ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 20 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕੈਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪਾਟੀ ਕੁਰਸੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਕ ਘਰੇਲੂ ਸੁੱਤੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਾਰ ਦੇ ਜਾਲ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਘੜੀ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਟੀ.ਵੀ. ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਪਰਕ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਭੋਜਨ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਿਨੀ ਲੱਭੀ ਸੀ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਣ ਘਰੇਲੂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀਆਂ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ। ਸੰਧਿਆ 20 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨੁਕਸ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੰਧਿਆ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਮੈਂ ਪੇਹਾ ਖਾਂ ਅਤੇ ਪਿਓ ਦੇ ਦੂਧ। ਹੋਮਾਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸਤ ਦੀ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਮੰਡੀਲੀ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਚਲੀ ਗਈ, ਠੀਕ ਸੀ ਬੰਗਲੌਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ

ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਨੜ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਅੱਜ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਨੈਕਰਾਈ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲ ਵਿਚ

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬਿੱਟ ਗਾਇਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉਹ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਚੁਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੀ ਇਸ ਖੋਜ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਕੋਲ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਸੰਧਿਆ, ਜਿਨੀ ਅਤੇ ਹੋਮਾਂ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਧਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹੋਮਨਾ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬਾਇਓਲੋਜੀ ਸਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ (ਔਂ) ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਅਰਥਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਇਕਾਈ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ 3-4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੇ 2-3 ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ-ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -1

1) ਬੱਚੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਮੈਂ ਪੇਹਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਪਿਓ ਦੇਧ" ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?

a) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ

b) ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

c) ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ

d) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ

4. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਹਨ?

5. ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ
6. ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ?
7. ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਿਆ 20 ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ? ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁੱਛ ਸਕਦੀ ਹੈ?...

3.2.1 ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਜੀਵਵਿਗਿਆਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਰਥ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਗੱਲ ਕਰਨਾ

ਬੋਲਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਵੇਕ ਟ੍ਰੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਦੇ ਲਈ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਦੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ; ਕਦੇ-ਕਦੇ ਹਵਾ ਸਾਡੀ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਜੀਭ ਸੁਆਦ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ, ਖਾਣ ਲਈ ਦੰਦ, ਚੂਸਣ ਲਈ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ, ਹਵਾ ਪਾਈਪ, ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਂਦਰਾਂ, ਚਿੰਠੀਆਂ, ਗੋਰਿਲਸ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਜੇ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ, ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ.

ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਫੇਫੜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹ ਦੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਬੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਹ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: 'ਸਾਹ ਲੈਣ' ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਸਾਹ ਲੈਣ' ਵਿੱਚ ਧੀਮੀ ਹੋਈ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਵਧੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੱਖ ਕੀਤੀਆਂ, ਅੱਗੇ, ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੋਲ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਮੋਟੀ, ਮਾਸੂਮਿਕ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਂਦਰਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ, ਪਤਲੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ

ਹੇਠਲਾ ਜਬਾੜਾ ਮੋਬਾਇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਸਭ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ.

ਸਮਝ

ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸਟੈਮ ਅਤੇ ਇਕ

ਉੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ- ਦਿਮਾਗ ਦਾ. ਦਿਮਾਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਵਾਸ, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੇਰਬ੍ਰਾਮਮ, ਜੀਵਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਜੀਵਾਣੂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸੀਰਬ੍ਰਾਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਦੇ ਸੇਰਬ੍ਰਿਅਲ ਗੋਲਸਫੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਖੱਬੇ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਗੋਲਾਕਾਰ. ਬ੍ਰਿਜਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲਡ ਗੋਅਰਜ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ.

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਖੱਬੀ ਗੋਡਸੀਫੇਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਸੱਜੇ ਗੋਲਾਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਖੋਜ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ (90% ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਅਤੇ 70% ਖੱਬਾ ਹੱਥੀ) ਲਈ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੀ ਗੋਲੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ.

ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਟੈਸਟ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਗੋਲਡ ਗੋਅਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਪੀਚ ਹੈ, ਡਾਕਟਿਕ ਲਿਸਿੰਗ ਟੈਸਟ ਹੈ. ਇਸ ਟੈਸਟ ਵਿਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਸਿਰ ਫੇਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦ, ਹਰੇਕ ਕੰਨ ਵਿਚ ਇਕ, ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਤਰ ਵਿਚ 'ਅੱਠ' ਅਤੇ ਦੂਜਾ 'ਚਾਰ' ਨਾਲ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸੱਜੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਖੇਡੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇਹ ਭਾਗ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੇ ਗੋਲਾਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ. ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀ ਗਈ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੰਬੇ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਜੇ ਗੋਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖੱਬੇ ਗੋਲਾਕਾਰ (ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰ) ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਗੈਰ-ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ.

ਕਈ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੇ ਗੋਰੇ ਦੇ ਦੋ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹੈ: ਬਰੋਕਾ ਦੇ ਖੇਤਰ (ਖੱਬੇ ਕੂਹਣੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਵਰਨੇਕਿ ਦੇ ਖੇਤਰ) ਅਤੇ ਵਰਨੇਕਿ ਦੇ ਖੇਤਰ (ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਖੇਤਰ). ਬਰੋਕਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਨੇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮਝ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਖੋਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ.

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ.

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ -2 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ

1. ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਗੋਲਸਭਾ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

- (a) one
- (b) two
- (c) three
- (d) four

2. ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਗੋਲਾ ਧਰਤੀ ਲਈ ਹੈ?

3. ਡਾਇਟੈਟਿਕ ਲਿਸਨਿੰਗ ਟੈਸਟ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ? ਇਹ ਕੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ?

3.2.2 ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਬੁਲੰਦ ਸਪੀਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ, ਰੇਜ਼ਮੱਰਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਦੋਨੇ ਜਿਨੀ ਅਤੇ ਹੋਮਾਨਾ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਲਈ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜਿਨੀ ਬਿਨਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਮਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ / ਬਾਲਗ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਗਾਣੇ ਗਾਉਂਦੇ, ਹੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸੰਗੀਤ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਟੀਵੀ ਆਦਿ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕੁਦਰਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ

ਇਹ ਇਜ਼ਾਬੈਲ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਕ ਬੋਲੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਈਸਾਬੇਲਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ 1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਓਹੀਓ ਵਿਚ ਅੱਧ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਆਮ ਮਾਰੈਲ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਉਹ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਖਲਾਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 6 ਸਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਠ ਅਤੇ ਅੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮੀਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮਾਂ ਹੈ- ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਇਹ ਅਵਸ਼ਕ 2 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਗਪਗ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨਾਬੇਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨੀ ਸਿਰਫ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਖਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਬੈਲਾ ਨੂੰ ਫੜਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਮਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਭਾਸ਼ਣ ਆਖਰਕਾਰ ਪਛੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬੋਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬਕਵਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੈਨਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਇਕ ਸੈੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਲਈ, ਇਕ ਬੱਚਾ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੋਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਸੁਣਵਾਈ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਸੈਨਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ - ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਲੋੜ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਏ ਬਾਲਗ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਕੀ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਘਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਜੇ ਬੱਚੇ ਬਾਲਗ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਸੁਣਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਲਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਆਓ ਆਪਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਤਾੜਨਾ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 'ਪਿਤਾ' ਕਹਿਣ ਲਈ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਫਾਦਰ	ਪਾਪਾ
ਚਾਇਲਡ	ਹਾਪਾ
ਫਾਦਰ	ਪਾਪਾ
ਚਾਇਲਡ	ਹਾਪਾ

(ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ)

ਫਾਦਰ	ਪਾਪਾ
ਚਾਇਲਡ	ਹਾਪਾ

ਇਕ ਪਿਤਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 'ਪਿਤਾ ਆਯਾ' ਕਹਿਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਚਾਇਲਡ	ਪਾਪਾ ਆਈ
ਫਾਦਰ	ਨਹੀਂ "ਪਾਪਾ ਆਇਆ"
ਚਾਇਲਡ	ਪਾਪਾ ਆਈ
ਫਾਦਰ	ਬੋਲੋ "ਪਾਪਾ ਆਇਆ"
ਚਾਇਲਡ	ਪਾਪਾ ਆਈ
ਫਾਦਰ	ਨਹੀਂ "ਪਾਪਾ ਆਇਆ"
ਫਾਦਰ	ਬੋਲੋ "ਪਾਪਾ ਆਇਆ"

ਬੱਚਾ ਦੂਰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

(ਉਧਿਪੁਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ.)

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰੀਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਕਿਵੇਂ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਕਸਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਕਰਣ ਪੱਖੋਂ ਸਹੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਖਣਗੇ ਕਿ ਮੈਮੀ ਰਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਕਾਲੀ ਸੋਮਵਾਰ ਹੈ। ਭਾਵ 'ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਹੈ।' ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸਲ 'ਚ ਮੰਗਲਵਾਰ' ਮੰਗਲਵਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 'ਵਿਸਥਾਰ' ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਾਲਗ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਫੈਲਦਾ' ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਗਦੀ ਹੈ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ 'ਸਹੀ' ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

1. ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਠੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?

- a) ਵਿਆਕਰਣ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ
- b) ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗਲਤੀਆਂ
- c) ਤੱਥ ਸਬੰਧਤ ਗਲਤੀ
- d) ਨਕਲੀ ਸਬੰਧਤ ਗਲਤੀਆਂ

2. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ:

ਬੱਚਾ: ਇਕ ਹੋਰ ਚਮਚਾ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਡੈਡੀ.

ਪਿਤਾ ਜੀ: ਤੁਹਾਡਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੇ ਦਾ ਚਮਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ.

ਬੱਚਾ: ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਚਮਚਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਡੈਡੀ ਜੀ

ਪਿਤਾ ਜੀ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ "ਦੂਜਾ ਚਮਚਾ" ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਬੱਚੇ: ਹੋਰ ... ਇੱਕ ... ਚਮਚਾ ਲੈ

ਪਿਤਾ: "ਹੋਰ" ਕਹਿ

ਬੱਚਾ: ਹੋਰ. ਪਿਤਾ: 'ਚਮਚਾ' ਬੱਚਾ: ਚਮਚਾ ਲੈ

ਪਿਤਾ: "ਹੋਰ ਚਮਚਾ"

ਬੱਚਾ: ਹੋਰ ... ਚਮਚਾ ਲੈ. ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਚਮਚਾ ਪਿਆ? (ਬਰੇਨ, 1971)

- a) ਪਿਤਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- b) ਕੀ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਸੀ?
- c) ਇਸ ਉਦਾਹਰਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ?

4. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?

- a) ਇੱਕ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ
- b) ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ
- c) ਵੱਡਿਆਂ/ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨੀਆਂ
- d) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ
- e) ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਹੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ

ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਉਹ ਬੱਚੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ.

3.2.3 ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਪੜਾਅ

ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਈ 'ਪੜਾਅ' ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ. ਉਮਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਬੱਚੇ ਹਰੇਕ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਪੜਾਅ' ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ.

ਕੋਓਇੰਗ / ਗੂਇੰਗ

ਲਗਭਗ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਕੁਓਇੰਗ ਅਤੇ ਬੂਇੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਜਿਆਦਾਤਰ ਸ੍ਵਰਾਂ ਦੀ ਸਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ- 'ਯੂਸੂ, ਆਈਆਈਆਈਆਈਆਈਆਈ' ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਜਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਣੇ ਗਏ ਲੋਕ ਹਨ- 'ਕਾਬੂ, ਗਊ'.

ਬੱਬਲਲਿੰਗ

ਲਗਭਗ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਕਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇੱਥੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕੋ ਵਿਅੰਜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - 'ਜੀ-ਜੀ-ਜੀ', 'ਕਾ-ਕਾ-ਕਾ', 'ਮਾਂ-ਮੈ-ਮਾਂ', 'ਪਾ'-ਏਪਾ-ਪਾਏ', 'ਮੀਲ-ਮੀਲ-ਮੀ' ਆਦਿ. ਲਗਭਗ 9 ਤੋਂ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸੰਬਧਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਬਾ-ਬਾ-ਗਾ-ਗਾ' -ਅਯਾਇਆ 'ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ. ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਕ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਕੁਝ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਹਨ.

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਛਾਣਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮਮਤਾ (ਮਾਤਾ), ਪਾਪਾ (ਪਿਤਾ), ਬਿਆਇਆ (ਭਰਾ), ਦੀਈਡੀ (ਭੈਣ), ਸ਼ਰੀਯਾ (ਪੰਛੀ), ਗੁਰੀਯਾ (ਗੁਲਾਬੀ) ਵਰਗੇ ਹਨ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਆਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਖਾਤਮ (ਕੁਝ ਖਤਮ) ਅਤੇ ਦੇਡੇ (ਕੁਝ ਪੁੱਛਣਾ) ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ. ਇਸ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹੋਲੋਫਾਸਟਿਕ (ਭਾਵ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ)

ਸਟੇਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 'ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬੱਚੇ ਸਿਰਫ 'ਮੈਮ ਮੈਮ' (ਪਾਣੀ) ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ 'mam mam' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਤ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਾਂ ਦੀਆਂ 'ਗਲਤੀਆਂ' ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਆਮ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਕ ਬੱਚਾ 'ਕੁੱਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਚਾਰੇ ਲੱਦ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਕੁੱਤੇ' ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਬੱਚਾ ਜੋ 'ਡੱਕ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ 'ਉਸਦੀ' ਡਕ 'ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਹੈ

ਦੋ-ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ

ਲਗਭਗ ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਤਕ, ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਵੀ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਅਵਸਥਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁੱਦਿ ਨਾਹੀ, ਖਾਨਾ ਨਾਹੀ (ਨਕਾਰ), ਦੇਧਿਤ ਕਾਟਾਮ (ਕੁਝ ਪੂਰਣ) ਅਤੇ ਬਾਲ ਦਾਤ (ਕੁਝ ਪੁੱਛਣਾ)। ਨਵੇਂ ਪੜਾਅ ਦੇ ਅਰਥ ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ -ਮਮੀ ਖਾਨਾ (ਮੰਮੀ ਮੈਨੂੰ ਰੋਚੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ), ਜੀਜੀ ਮਾਰਾ (ਜੀਜੀ ਹਿਟ ਦਿ), ਗੁੰਮੀ ਗਿਆਨ (ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ), ਪਾਪਾ ਫੋਨਾ (ਪਾਪਾ ਦਾ ਫੋਨ), ਦੁਧ ਪਾਇਨਾ (ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ)।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਪੀਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ doodh, mummii, ਖਾਨਾ, ਪੈਪਾ, ਮਾਰਾ, ਫਿਨ ਆਦਿ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ne, ko, ਹਾਂ, ਪਾਰਸ, ਸੇ ਆਦਿ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਾਨ, ਓਨ, ਆਈਯਨ ਲਈ ਬਹੁਲ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਣਾਅ ਲਈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਵੀ ਨਕਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਾਲਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਮਿਜੀ ਜੂ ਲਈ ਹਾਮ ਗੂੰਨ ਜਾਵੇ ਰਹਿ ਹੈ ਲਈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਲੰਮੀ ਵਾਕ

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 2 ਤੋਂ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭੂਰੇ (1973) ਅਤੇ ਡੀਵਿਲੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਡੀ ਵਿਲੀਅਰਜ਼ (1973) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਖੋਜ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; 'ਮੈਂ ਗਾਇਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ' ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ 'ਇੰਨ ਫਾਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਵਚਨ ਦੇ ਨੀਲੇ ਜੁੱਤੇ' ਵਜੋਂ, ਬੁਰੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ 'ਡੈਡੀ ਦੀ ਕਾਰ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ 'ਤੀਜੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਕਵਚਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ - ਉਹ ਇੱਕ ਸੇਬ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ'। ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਅਤੀਤ ਕਿਰਿਆਵਾਂ 'ਪਿਆਰ', 'ਖੇਡੀਏ' ਅਤੇ 'ਕੰਮ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਜਾਣ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਆਇਆ', 'ਚਲਾਇਆ', 'ਦੇਖਿਆ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਪਿਛਲੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕਾਮਡਾ', 'ਗੋਡ ਆਦਿ ਵਰਗੇ

ਆਮ ਫਾਰਮ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਠੀਕ ਫਾਰਮ ਆਇਆ ਅਤੇ 'ਚਲਾ ਗਿਆ' ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ. ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਜੇ ਇਹ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਫਾਰਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਆਇਆ' 'ਚਲਾ ਗਿਆ', ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ 'ਕਾਮਡਾ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਾ ਵਰਗੇ ਅਜੀਬ ਫਾਰਮ ਨਾਲ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸੁਣਦੇ ਹਨ.

ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਆਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ (ਉਹ) ਜੋ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ. ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਜੋ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬਾਲਗ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ. ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕ ਬੱਚਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਲੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚਲੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਤੁਲਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ; ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ

1. ਕਿਹੜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੱਧ-ਆਮ ਬਣਦੇ ਹਨ?

- (a) ਕੋਓਇੰਗ
- (b) ਬੈਬਲਿੰਗ
- (c) ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ
- (d) ਦੋ-ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ

2. ਟੈਲੀਗੈਫਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ?

3. ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ, ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ.

4. ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਵੱਧ-ਆਮਕਰਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਇੱਕ 3 ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਖਣ ਵੇਲੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ.

5. ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਲਾਲੇਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਜਿਸਦੀ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ -

- ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੈਰੀਫ੍ਰੰਟ, ਆਦਮੀ-ਮਰਦ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਪਲੇਅਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- ਫਿਰ ਬਿੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੈਗ ਵਰਗੇ ਨਿਯਮਤ ਬਹੁਵਚਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ
- ਉਹ ਉਪਰਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

- ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਧਾਰਣ ਬਹੁਲਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੈਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ?

3.3 ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਜਦ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪੇਕਨ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਘਰ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਵਾਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭੋਜਪੁਰੀ ਜਾਂ ਮੈਥਲੀ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚਾ ਜੋ ਘਰ ਵਿਚ ਸੰਥਾਲੀ ਜਾਂ ਨੇਪਾਲੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੰਗਾਲੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹਿੰਦੀ, ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ।

ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਘੰਟੇ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਪਤ' ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਣ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਹੈ।

3.3.1 ਕੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਅਕਾਉਂਟ' ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?

ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ ਆਪਾਂ 'ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਅਤੇ 'ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ' ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ।

ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ, ਸੰਚਾਰੀ ਹਾਲਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਣ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸਿੱਖ ਕੇ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ।

ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਰਸਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ, '... ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, (ਉਹ ਹੈ) ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੋਟਸ

ਐਕਵੀਜ਼ਨ ਇਕ ਅਚੇਤਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ; ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ (ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ) ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸੁੱਧਤਾ ਲਈ ਇੱਕ "ਮਹਿਸੂਸ" ਹੈ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀਆਂ ਵਾਕਾਂ "ਆਵਾਜ਼" ਸਹੀ, ਜਾਂ "ਮਹਿਸੂਸ" ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਗਲਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਅਵਸ਼ਕ ਸਿੱਖਣ, ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪੜ੍ਹਚੇਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ. ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ "ਚੁਣਨਾ" ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ

ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤਰੀਕਾ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਅਸੀਂ "ਸਿੱਖਣ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਚੇਤ ਗਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਨਿਯਮ ਜਾਣਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ. ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ "ਜਾਣਨਾ" ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ "ਵਿਆਕਰਣ" ਜਾਂ "ਨਿਯਮਾਂ" ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਕੁਝ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਰਸਮੀ ਗਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. (ਕਰਾਸਨ, 1982: 10)

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਮਾਂ ਵਰਗੇ, ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਇਸ ਦੇ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ.

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਿਹੜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ, ਟੀ.ਵੀ. ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤਕ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਾਂਗੇ

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਨਿਰੰਤਰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 30 ਮਿੰਟ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਪਲੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ.

3.3.2 ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਸ਼ਾਈ 'ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ' ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰਪੂਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਮੀਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਉੱਤਰ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਸਮਝਣਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਸਮਝਣਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ, ਸੰਚਾਰਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ 'ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਕਾਲੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਖਹਿੜਾਉਣਾ, ਪੈਨਸਿਲ ਚੁੱਕਣਾ, ਚਾਰਟ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ / ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਬੋਰਡ, ਪੈਨਸਿਲ ਅਤੇ ਚਾਰਟ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਦਰਭ ਕਾਰਨ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਢਾਂਚਾ / ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਚਾਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ 'ਅਰਥ ਤੋਂ ਬਣਤਰ' ਨੂੰ ਢਾਂਚਾ 'ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ' ਹੈ।

ਕ੍ਰੈਸਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ 'ਉਭਰਿਆ', ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਤੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਇਨਪੁਟ ਦੇਣ ਲਈ ਬਸ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਉਦੋਂ ਆਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰ "ਤਿਆਰ" ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ; ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਵਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਸ਼ਣ, ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਕਰਕੇ ਵਿਆਕਰਣ ਪੱਖੋਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਨਪੁਟ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ (ਕਰਜ਼ੇਨ, 1982: 22)।

'ਸਮਝਣਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਟੀਚਾ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ / ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ, ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੋਜ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਸਮਝਣ ਯੋਗ' ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਘੱਟ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਘੱਟ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਣ ਬਾਰੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ (ਰਾਂ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ' ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਸਰੂਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵੀ ਬਣਾਉ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਝਿਜਕ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਕਣ। ਕਰਜ਼ੇਨ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇੰਪੁੱਟ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਕਰਜ਼ੇਨ, 1982: 32)

3.3.3 ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਣ' ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਕਾਸ ਹੈ?

ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਿੱਖਣਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਰਜ਼ੇਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ "ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਰੰਭ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਲਰਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਨੀਟਰ ਜਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬੋਲਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਐਕਵਾਇਰਡ ਸਿਸਟਮ ਦੁਆਰਾ "ਪਰਮਾਥਿਤ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂ (ਸਵੈ-ਤਾੜਨਾ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਕਰਜ਼ੇਨ, 1982: 15)

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਚੇਤ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਨੀਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਕਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਵਾਨਗੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਮਾਨੀਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝਿਜਕਿਆ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਨੀਟਰ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ-5

1 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

(a) ਸਮੀਕਰਨ

(b) ਸਮਝ

(c) ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

(d) ਸਹੀ / ਗਲਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ

2. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਿਹੜੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਜ) ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

3. ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?

4. ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ?

3.3.4 ਕੀ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਡੇ ਲਰਨਿੰਗ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੈ?

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਇਸਦੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ (ਆਵਾਜ਼ਾਂ) ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵਿਆਕਰਣ

ਸ਼ਾਇਦ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ:

ਮੇਰੇ ਸੇਬ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੇਬ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਪਰ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਢਲੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨੇਟਿਵ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ 'ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੇਬ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ' ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੋਜ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ 'ਗਲਤੀਆਂ' ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ। ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਲਗ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ 'ਕੁਦਰਤੀ ਆਦੇਸ਼' ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਉਸ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ 'ਇੰਨ' ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਬਹੁਵਚਨ 'ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਕਵਚਨ ਦੇ' ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ 'ਤੋਂ' ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਮੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਲੇ ਅਤੇ ਬੁਰਟ (1974) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਹੈ।

ਇੱਕ 'ਕੁਦਰਤੀ ਆਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 'ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਰਕਰ:

ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਰੇਵ (1974)

ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਅੱਗੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਰਕਰ ਲਗਾਇਆ:

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੈਨਕੇਨੇ ਏਟ ਅਲ. (1975)

ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਇਕਸਾਰਤਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਪੜਾਵਾਂ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਨ. ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ:

- ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਦਿਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਜਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਕੁੜਤੇ ਪਜਾਮਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਾੜੀ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ. ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮਿਠਾਈਆਂ ਜਲੇਬੀ, ਰਾਸ ਗੂਲੇ ਆਦਿ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ.
- ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਧਰਨੇ ਅਤੇ ਬੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ.
- ਸ਼ਮੀਆਆਨਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ.
- ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਰਾਤ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਫੈਰਾ ਅਤੇ ਕਨਯਾਨ ਦਾਨ.

(ਦਿਵਾਲੀ- ਹਿੰਦੂ ਤਿਉਹਾਰ, ਪ੍ਰਸਾਦ - ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮਿਠਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ- ਪੁਜਾਰੀ- ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਜਾਰੀ, ਕੁੜਤਾ-ਪਜਾਮਾ- ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਸਾੜੀ- ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਹਨ, diiyaas-small ਚਿੱਕੜ, ਜਲੇਬੀ ਅਤੇ ਰਸਗੁਲਾ - ਭਾਰਤੀ ਮਿਠਾਈਆਂ, ਧਰਨੇ ਅਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ, ਸ਼ਮੀਆਆਨਾ - ਇੱਕ ਲਿੱਓਚਟੈਂਟ ਟੈਂਟ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਰਿਆ- ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਕ ਰੋਸ਼ਨ ਅੱਗ, ਝੰਗ ਦਾਨ- ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਲਹਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ)

ਇਹ ਆਇਏਸ਼ੀਅਲ ਸ਼ਬਦ ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ. ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਜੀਵਣ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ੈਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼, ਅਮਰੀਕਨ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ, ਸਿੰਗਾਪੁਰੀ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਨ ਆਦਿ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ.

ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ. ਅਖੌਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਜਿਵੇਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼, ਅਮਰੀਕਨ ਆਦਿ) ਦੀਆਂ ਆਮ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਚਾਚਾ' ਅਤੇ 'ਮਾਸੀ' ਕੇਵਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਂ, ਮਰਦ, ਬੁਆ, ਫੂਫੀਏ ਆਦਿ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਗੁਆਂਢੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ, ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ. ਅਸੀਂ 'ਸੁਆਲ ਦਾ ਪਤਾ', 'ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ', 'ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ', 'ਬਾਕਸ' ਦੇ 'ਸੁਆਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੇ', 'ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ', 'ਮੁੱਖ ਝੁੰਡ' ਅਤੇ 'ਮੇਲ ਬਕਸੇ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਪੇਸਟਪੇਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ 'ਪ੍ਰੀਪੇਨ' ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੂਲ ਕਿਸਮ ਦੇ 'ਪਿਨ-ਡਾਪਨ ਚੁੱਪ' ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, 'ਦਿਲ

ਬਦਲਣ, 'ਹਰ ਇਕ', 'ਲੋੜਵੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ' ਆਦਿ. ਰੈਂਕ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਸਮੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਰ

ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ

ਆਪਣੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ / ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦਾਵੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ.

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ -6

1. ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ 'ਪਿਨ ਡੁਪ ਚੁੱਪ', 'ਦਿਲ ਬਦਲਣ', 'ਹਰ ਇਕ', ਸ਼ਬਦ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ?
 - (a) ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
 - (b) ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
 - c) ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
 - (d) ਆਸਟਰੇਲੀਅਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
- 2.) ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ?
- 3) ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ.' ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ.

ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਇੱਕ ਆਸਟਰੇਲਿਆਈ ਧੁਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੋਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੈ. ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹਿੰਦੀ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ

ਬੰਗਾਲ, ਬਿਹਾਰ ਜਾਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੋਂ ਹੈ।

ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਵੱਖਰੀ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਬਾਰੇ ਇੱਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ-

ਜਿਹੜੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਮੂਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਪੀਕਰ 'ਵੈਨ' ਅਤੇ 'ਵਾਚ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਰ ਦੋਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ 'v' ਧੁਨੀ ਨਾਲ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਰਾਂ ਨੇ 'ਖਜ਼ਾਨੇ' ਜਾਂ 'ਮਾਪ' ਨੂੰ 'ਟਰਾਜ਼ੂਰ' ਅਤੇ 'ਮੇਜ਼ਾਊਰ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ 'Z' 'ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮੂਲ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਖਰਗੋਸ਼, ਘਰ, ਛਤਰੀ, ਝਰਨਾ, ਥੱਲਾ, ਫੂਲ, ਭਾਊਲੂ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਰਗੋਸ਼, ਗਰੇ, ਚਤਰਾਈ, ਜਰਨ, ਤਲੇ, ਪੁਉਲ, ਬਾਅਲੂ, ਗਰੁ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਵਾਜ਼ ਖਾਂ, ਜੀਐਚ, ਸੀ.ਐੱਚ, ਜੀਐਚ, ਐਚ, ਪੀਐਚ ਅਤੇ ਬੀ ਐੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਟੀ, ਹੈ, ਡੀ, ਧੌਪ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਖਰਗੋਸ਼ - ਖਰਗੋਸ਼, ਘਰ-ਘਰ, ਛਤਰੀ-ਛੱਤਰੀ, ਝਰਨਾ-ਧਾਰਾ, ਥੱਲਾ-ਬੈਗ,

ਫੂਲ-ਫੁੱਲ, ਭਾਲੂ-ਰਿੱਛ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਉਮਰ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੂੰਹ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੱਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੀ ਗੋਲਾਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਰਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 3-4 ਸਾਲ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ

ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖੋ-7

1. ਇੱਕ ਮੂਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 'ਖਰਗੋਸ਼' ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?

(ਏ) ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ

(ਬੀ) 'ਖ' ਧੁਨੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

(ਸੀ) ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ

(ਡੀ) ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

2. ਸਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਬੋਲਣਾ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ?

3. ਬ੍ਰਿਟਨ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣੋ. ਕੀ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਸੁਣਦੇ ਹੋ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਰਗੀ ਸਮਾਨ ਹੈ? ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ, ਇੱਕ ਬੰਗਾਲੀ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪਕ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੋਵੇ. ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?

3.4 ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ 'ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮੇਂ' ਤੇ 'ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ' ਹਨ, 'ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਸਮਝ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ' ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝ.

3.4.1 ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਧੀ

ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਧੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਟੀਚਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮੁਹਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਣ ਅਤੇ ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਟੀਚਾ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਟੀਚਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਉਲਟ. ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ.

ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗਾਂ ਨੇ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ. ਇਹ ਵਿਧੀਆਂ ਸਨ-ਸਿੱਧੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਆਡੀਓ ਲਿੰਗੁਅਲ ਢੰਗ. ਇਹ ਢੰਗ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲੀ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਹਨ ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ, ਜਾਸੂਸਾਂ, ਕੋਡ ਰੂਮ ਸਹਾਇਕ ਆਦਿ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਸਨ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਢੰਗ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. ਆਡੀਓ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ, ਗੱਲਬਾਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਇਕਾਈ ਬਣ ਗਈ.

ਟੇਪ-ਰਿਕਾਰਡਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ. ਆਡੀਓ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਡਾਇਲਾਗ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ.

ਕਮਲ: ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?

ਗੀਤਾ: ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਗੀਤਾ ਹੈ. ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਹੈ?

ਕਮਲ: ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਕਮਲ ਹੈ ਗੀਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਗੀਤਾ: ਮੈਂ ਅਸ਼ੋਕ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ. ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਕਮਲ: ਮੈਂ ਰਾਜੇਂਦਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ.

ਹੁਣ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ - ਸੰਚਾਰ ਢੰਗ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਹੁੰਚ

3.4.4 ਕਮਿਊਨੀਕੇਟਿਵ ਵਿਧੀ

ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੋਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰ ਢੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਸਮਾਜਿਕ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਣਾ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ. ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨੇ 'ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ' ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ. ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ - 'ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ' ਤੇ, 'ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ', 'ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ' ਆਦਿ.

3.4.5 ਕੁਦਰਤੀ ਪਹੁੰਚ

ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਕਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ-ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (ਵਿਦਿਆਰਥੀ) 'ਤੇ. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਦਮ ਹੈ. ਇਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਸਲ ਸੰਕੇਤ ਹਨ.

ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ. ਇੱਕ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ. ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਤਣਾਅ-ਭਰਿਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖੋ -8

1. ਡਾਇਰੈਕਟ ਵਿਧੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕੀ ਹੈ

(a) ਅਨੁਵਾਦ (b) ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਰਤੋਂ ਭਾਸ਼ਾ

(c) ਬੱਚੇ (d) ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ

2.. ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਤਰੀਕਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਕੀ ਹਨ?

3. ਅੱਜ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਧੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?
4. ਆਡੀਓ ਬੋਲਵਾਲੀ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲਬਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰੋ.

3.5 ਸਾਰਾਂਸ਼

- ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ.
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਦਰਲੀ ਜਬਰਦਸਤ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰੇਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਇਸਲਈ, ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ
- ਬੱਚੇ 2-14 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬੋਲੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕੁੱਝ ਮੁਲਕੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਸਾਡਾ ਫੋਕਸ ਉਚਾਰਨ ਤੇ ਹੈ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਪਰਕ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇ.
- ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੱਬੀ ਗੋਲਾਖਾਨੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰੇਕਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਨਨੀਕੇ ਦਾ ਖੇਤਰ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ. ਇਹ ਖੇਤਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਮਝ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ.
- ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਓਂਗ, ਬੱਬਲਿੰਗ, ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ, ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਪੜਾਅ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ.
- ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਖਿਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮੀਰ ਮਾਹੌਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ.
- ਸਮਝਣਯੋਗ ਇੰਪੁੱਟ ਅਤੇ 'ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇਸਤਾਨਾ ਮਾਹੌਲ' ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ.
- ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਕਰਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੌਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.
- ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੀਕਤਾ ਅਤੇ ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਵਾਧੇ.
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਉਤਸੁਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ.

- ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ

3.6 SUGGESTED READINGS AND REFERENCES

- Harrison, J. (1979). *The articulate mammal: An introduction to psycholinguistics*. London: Hutchinson & Co.
- Harrison, J. (2003). *Teach yourself linguistics*. United Kingdom: Hodder & Stoughton Ltd
- Mishori, R.K. (2007). Towards a pedagogical paradigm rooted in multilinguality. *International Multilingual Research Journal* 1.2: 1-10.
- Mishori, R.K & Khanna, A.L. (eds.)(1994). *Second language acquisition*. New Delhi: Sage Publications.
- Widdowson, V. (2008). *Second language learning and language teaching*. United Kingdom: Hodder Education
- Prashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Pergamon Press Inc.
- Gregor, W. (2009). *Linguistics: An introduction*. London: Continuum International Publishing Group.
- Harvard, J.C & Rodgers, T.S. (1995). *Approaches and methods in language teaching*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Yule, G. (2006). *The study of language*. India : Cambridge University Press.

3.7 ਇਕਾਈ ਅੰਤ ਅਭਿਆਸ

ਸਾ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?

ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਅਮੀਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ.

ਸਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਮਝਾਓ (ਇਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ) ਕਿ ਬੱਚੇ ਨਕਲ ਦੇ ਕੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ.

ਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ 'ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਮੇਂ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕੀ ਹੈ?

ਲੀਗਰਾਫਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਹੋਲੋਭਰਪੂਰ ਬੋਲੇ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?

7. ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮੀਰੀ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ?

8. ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ.

9. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ?
ਤਰਕਪੂਰਣ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ.
10. ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਭਾਗ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਬ੍ਰੇਕਾ
ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਨਨੀਕੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀ ਹਨ?
11. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ
ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ.